
Prilog poznavanju utjecaja Jurja Dalmatinca u Hvaru

Ambroz Tudor

Uprava za zaštitu kulturne baštine Split

Izvorni znanstveni rad-UDK 72.04(497.5 Hvar)

4. 11. 1998.

Velika građevinska djelatnost tijekom 15. stoljeća u gradu Hvaru nije protekla bez utjecaja Jurja Dalmatinca.¹ Njegov utjecaj nije bio tako snažno prisutan kao u gradovima gdje je boravio i radio, a na osnovi radova koji se mogu povezati s utjecajima velikog majstora može se zaključiti neizravna prisutnost, u odjecima radova više ili manje uspješnih učenika i sljedbenika koji su bili privučeni u Hvar ponajviše velikim gradilištem gotičke katedrale.² Stoga ne začuđuje što su najbolji primjeri utjecaja Jurja Dalmatinca u Hvaru

Pored poznatih ostvarenja vezanih uz utjecaj Jurja Dalmatinca u Hvaru, autor donosi nekoliko dosad neuočenih primjera arhitektonske dekoracije, te kameni umivaonik uz glavna gradska vrata, vezujući ih uz utjecaj velikog majstora.

¹Intenzitet građevinske djelatnosti tijekom 15. stoljeća na Hvaru pokazuje broj od 38 zidara, klesara i drvodjelaca zabilježenih u arhivskim izvorima. Nasuprot toga je 77 majstora svih drugih obrta i zanimanja, među kojima je 11 brodograditelja, 6 lijecnika i 9 učitelja te 11 majstora nepoznatih zanimanja. Vidi: PETRIĆ M., "Obrti, usluge i službe na Hvaru u 15. stoljeću", Građa za povijest Dalmacije 12 (Zbornik Božić-Buzančić), Split 1996. str. 251.; Pregled majstora koji su u 15. i 16. stoljeća djelovali na Hvaru ili su podrijetlom Hvarani vidi: FISKOVIĆ C., "Ljetnikovac Hanibala Lucica u Hvaru", u "Bastina starih hrvatskih pisaca", Split 1978., str. 170-173.

²LJUBIĆ Š., Listine X., (MSHSM XXII.), Zagreb 1891., str. 186.; ZJACIĆ M., "Regeste pergamena XV. vijeka Kaptolskog arhiva u Hvaru", Bilten Historijskog arhiva u Hvaru 7-8, Hvar 1965., str.17, bilj. 1.; FISKOVIĆ C., "Hvarska katedrala", Split 1976, str. 8 i 73.; FISKOVIĆ C., "Ljetnikovac Hanibala Lucica u Hvaru", u "Bastina starih hrvatskih pisaca", Split 1978., str. 169 i 207, bilj. 15.; FISKOVIĆ I., "Neki vidovi umjetničkog rada Jurja Dalmatinca u Sibeniku i Splitu", Radovi Instituta za povijesne znanosti JAZU u Zadru 27-28, Zadar 1981., str. 151, bilj. 125.; KOVACIĆ J., "Dvije hvarske skulpture iz 15. stoljeća", Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji 32 (Priatelj zbornik II), Split 1991, str., 430.

prisutni na sakralnim umjetninama. Nedavno je glava Boga Oca iz hvarske katedrale izravno pripisana ruci Jurja Dalmatinca, dok je konjanička skulptura Sv. Jurja iz lunete portala župne crkve u Brusju, danas u Biskupskom muzeju, pripisana majstoru Sv. Mihovila, Hvaraninu Radmilu Ratkoviću.³ Uz ovog Jurjeva učenika, koji se pojavljuje kao samostalan autor 1444. godine, a kasnije je povezan i s Nikolom Firentincem, vezuju se reljefni poliptih Sv. Luke, te Bičevanje Krista, kopija Jurjeva splitskog reljefa, danas uzidani uz vrata što vode iz prizemlja zvonika prema sjevernom brodu katedrale.⁴ Svi navedeni radovi nalazili su se u gotičkoj katedrali, osim sv. Mihovila i sv. Jurja, za koje se pretpostavlja smještaj u drugim crkvama 15. stoljeća.⁵ Uz katedralu su povezana i dva kapitela (prenešena između dva rata iz perivoja Biskupske palače na lođu malog ljetnikovca slikara Vladimira Kirina), koji, iako znatno oštećeni od posolice i atmosferilija, pokazuju najbolje osobine Jurjevih kapitela: snažno i duboko rezano lišće, povijeno u dva smjera.⁶ U dvorištu Biskupske palače nalazi se i jedan grb kasnogotičkih dekorativnih motiva. Na štitu je prikazan grb biskupa Aspertija, 1704-1722. godina, a pod njim natpis što ga je u spomen na svog prethodnika postavio biskup Bonaiuti. No dekoracija grba, posebice lisnati ukras sa strana štita, te trake na dnu, odaju jasan Jurjev utjecaj.⁷

Jurjev utjecaj u Hvaru prisutan je i na kasnogotičkoj arhitektonskoj dekoraciji stambenog graditeljstva, ponajviše u oblikovanju lisnatih ukrasa pojedinih pročelnih otvora. Ovi se ukrasi ističu karakterističnim povijenim lišćem, s vršcima zavijenim u kovrče.⁸ Dosada su zapažene reljefne lisnate kite nad bočnim otvorima trifore južnog pročelja palače Jakša dok je nad središnjim lukom istaknut grb obitelji.⁹ Treba napomenuti da je spomenuta dekoracija nad istočnim lukom ostala nedovršena. Oštećene kapitele ove trifore treba povezati s kapitelima bifore na istočnom pročelju palače, koji se također mogu povezati uz jurjevske utjecaje, ponajviše zbog uzgibanosti i oštrog rezanja listova. No, zanimljivo je da završeci listova ovdje nisu povijeni do vodoravnog položaja i zatvoreni u obliku karakterističnih kovrči, već se uzvijeni sužavaju prema vrhu ostajući u okomitu položaju.¹⁰ Pored palače Jakša, zapaženi su i kapiteli bifore na sjevernom pročelju kuće Hektorović pored gotičkog zdenca u Grodi, što su, za razliku od gore spomenutih primjera, ukrašeni uobičajnim motivom povijenog lišća s vršcima zavijenim u kovrče.¹¹ Kvalitetan primjer kapitela spomenutog tipa nalazi se i na konzolama luka lunete portala crkve sv. Duha.¹²

Spomenuti popis na arhitektonske dekoracije hvarskih kasnogotičkih kuća s jurjevim utjecajem treba proširiti s još nekoliko primjera. Monofore drugog kata južnog pročelja "donje" ili "ljetne" palače Paladinić na Pjaci ističu se kapitelima s istim motivom kovrčavog lišća.¹³ Dapače, u segmentnom isječku između šiljatog luka i pravokutnog okvira otvora nalaze se jednako oblikovani lisni vijenci. Posve su slične i monofore drugog kata kuće Gargurić u Burgu, te se može pretpostaviti da su rad istog majstora. Kapiteli ukrašeni motivom povijenog, kovrčavog lišća, iako znatno oštećeni, nalaze se i na bifori južnog, te na monofori zapadnog pročelja gotičko-renesansne kuće Lupi u Grodi.¹⁴ Kapitel središnjeg stupića bifore na ljetnikovcu Kirin, prenešen također između dva svjetska rata s ne-

³FISKOVIĆ I., "Renesansno kiparstvo", u "Tisuću godina hrvatske skulpture", Zagreb 1991., str. 91.; KOVAČIĆ J., "Dvije hvarske skulpture iz 15. stoljeća", Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji 32 (Priateljev zbornik II), Split 1991, str., 425-428.

⁴FISKOVIĆ C., "Bilješke o paškim spomenicima", Ljetopis JAZU, knj. 57, Zagreb 1953, str. 63-64.; ISTI, "Juraj Dalmatinac", Zagreb 1963.; HRG M.-KOLANOVIĆ J., "Nova građa o Jurju Dalmatinu", Arhivski vjesnik 17-18, Zagreb 1974-75., str. 9, 13, 22-23.; FISKOVIĆ C., "Ljetnikovac Hanibala Lucića u Hvaru", u "Baština starih hrvatskih pisaca", Split 1978. str. 170.; FISKOVIĆ I., "Neki vidovi umjetničkog rada Jurja Dalmatinca u Šibeniku i Splitu", Radovi Instituta za povijesne znanosti JAZU u Zadru 27-28, Zadar 1981., str. 127, 157, 173.; FISKOVIĆ I., "Utjecaji i odrazi Jurja Dalmatinca u Šibeniku", Radovi IPU 3-6, Zagreb 1979-1982., str. 137, bilj. 34.; IVANIŠEVIĆ M., "Juraj Dalmatinac u Splitu godine 1444. i 1448", Radovi IPU 3-6, Zagreb 1979-1982., str. 143.; FISKOVIĆ I., "Renesansno kiparstvo", u "Tisuću godina hrvatske skulpture", Zagreb 1991., str. 91.; KOVAČIĆ J., "Dvije hvarske skulpture iz 15. stoljeća", Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji 32 (Priateljev zbornik II), Split 1991, str., 425-428.; CAMBI N., "O uzoru za glavu lijevog egzektora u motivu bičevanja na sarkofagu Sv. Staša u splitskoj katedrali", Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji 32 (Priateljev zbornik II), Split 1991, str. 459 i 479.

⁵Pretpostavlja se smještaj Sv. Mihovila u neubiciranoj crkvi sv. Mihovila u Burgu, a skulpture sv. Jurja u istoimenoj kapeli pored dominikanske crkve sv. Marka. Vidi: KOVAČIĆ J., "Dvije hvarske skulpture iz 15. stoljeća", Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji 32 (Priateljev zbornik II), Split 1991, str. 432.

⁶KOVAČIĆ J., "Dvije hvarske skulpture iz 15. stoljeća", Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji 32 (Priateljev zbornik II), Split 1991, str. 433, bilj. 37. Kovačić na istom mjestu, a na osnovi atribucije glave Boga Oca samom Jurju, te vrsnici spomenutih kapitela, pretpostavlja rad Jurja ili radionice na jednoj od kapela hvarske gotičke katedrale.

⁷FISKOVIĆ C., "Stilska zakašnjenja na stolnoj crkvi u Kotoru", Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji 16., Split 1966, str. 246-247, sl. 25.; N. dj. bilj. 6, str. 430.

⁸O problematici ovog motiva vidi: FISKOVIĆ I., "Neki vidovi umjetničkog rada Jurja Dalmatinca u Šibeniku i Splitu", Radovi Instituta za povijesne znanosti JAZU u Zadru 27-28, Zadar 1981., str. 113, bilj. 18.; ISTI, "Utjecaji i odrazi Jurja Dalmatinca u Šibeniku", Radovi IPU 3-6, Zagreb 1979-1982., str. 122 i 138, bilj. 48. Zbog očite periformnosti Hvara u odnosu na glavna jadranska središta širenja kasnogotičke arhitektonske dekoracije, smatram da spomenuti motiv u Hvaru nije raniji od Jurja, te da je odjek njegovih šibenskih i splitskih radova.

⁹N. dj. bilj. 6, str. 430.

¹⁰FISKOVIĆ I., "Neki vidovi umjetničkog rada Jurja Dalmatinca u Šibeniku i Splitu", Radovi Instituta za povijesne znanosti JAZU u Zadru 27-28, Zadar 1981, sl. 6. Slični listovi pojavljuju se kao dio dekoracije kapitela luka Arnirove kapele u Splitu.

poznate kuće u starom dijelu grada, ukrašen je motivom povijenog lišća kojega završeci nisu zatvoreni u kovrče, te najviše naliče kapitelima s palače Jakša.¹⁵ Među ostvarenjima pod utjecajem Jurja Dalamtinca treba spomenuti i grb koji nose dva zmaja, danas u vrtu kuće Lazarević. Zmajevi, posve identični i simetrično postavljeni jedan naspram drugog, imaju sličnosti, posebice u oblikovanju glave, sa zmajem vrh lunete portala Velike Papalićeve palače u Splitu.¹⁶

Kapitel s ukrasom kovrčavog lišća, također znatno oštećen, nalazi se na zapadnoj monofori prvog kata južnog pročelja tzv. palače Hektorović, a prema novijim saznanjima vjerojatno Užižić.¹⁷ To je jedini takav kapitel na znamenitom južnom pročelju ove palače, koja je osobita i po činjenici da svaki otvor ima dru-

gačiju dekoraciju kapitela. Treba također spomenuti još jedan detalj arhitektonske dekoracije palače Hektorović (Užižić) koji barem djelomično osvjetljava njezina autora. Prvi kat južnog pročelja koji je simetrično raščlanjen, za razliku od drugog, završnog kata, građen je šezdesetih i sedamdesetih godina 15. stoljeća, dok je drugi kat sagrađen do kraja stoljeća.¹⁸ Raščlanjen je s dvije monofore na rubovima i velikom, izduženom triforom u središnjoj osi pročelja. U segmentnom isječku između šiljatog luka i pravokutnog okvira monofora nalazi se reljefni motiv šake koja drži razlistanu granu, poznat sa zapadnog portala šibenske katedrale, točnije s podnožja sjevernog stupa spomenutog portala.¹⁹ Ovaj motiv je dobro poznat u literaturi te je pripisan Boninu iz Milana, a povezan je s ukrasom zabata njegova ciborija kapele sv. Dujma u splitskoj katedrali, gdje je umjesto šake otvoreno ždrijelo zmaja.²⁰ Spomenuti motiv na hvarskim monoforama programski je identičan onima Bonina: iz šake izlazi grana što se širi cijelim poljem isječka, a listovi završavaju zavijenim vršcima. No hvarski rad je daleko lošije kvalitete, a šaka koja je u Šibeniku meko oblikovana te prikazana poluotvorena s vanjske strane, u Hvaru je čvrsto stisnuta i prikazana s unutrašnje strane. Dapače, prikaz stisnute šake izrazito je shematičan i tvrd, te upućuje na autora kojem je figuracija slabija strana. Zanimljiva je i pojava renesansnih zubaca na potprozorniku središnje trifore, podizanje renesansnih vrata na zapadnom pročelju prvog kata, te ugradnja renesansnog umivaonika na unutrašnjem licu južnog pročelja, a što pripadaju istoj fazi gradnje.²¹ Stoga se može zaključiti da je autor prvog kata palače Hektorović (Užižić), majstor koji dobro poznaje dekorativne motive šibenske katedrale (vjerojatno je djelovao i u Šibeniku), a do kojeg su ujedno doprli i renesansni utjecaji. No, to je ujedno i autor slabih figuralnih mogućnosti.²²

Vrlo zanimljiv i do danas neuočen primjer pojave jurjevskih dekorativnih motiva u Hvaru je kameni umivaonik, uzidan oko 1924. godine uz glavna gradska vrata.²³ Prema G. Novaku uzidao ga je A. Vuković, a pojam "rekonstruiran" koji Novak koristi, odnosi se na činjenicu da umivaonik nije uzidan u izvornu obliku.²⁴ Poznato da dva romanička lavića ne pripadaju izvornoj cjelini umivaonika.²⁵ Pored toga profilacija sabirnika pri dnu umivaonika pokazuje vidljive tragove kasnijeg priklesavanja te je upitna njegova pripadnost izvornoj cjelini, iako se prema dekorativnim motivima i profilacijama može datirati u 15. stoljeće. Potpuno je rekonstruiran lijevi segment šiljatog luka, dok niži

¹¹N. dj. bilj. 6., str. 430.

¹²N. dj. bilj. 6., str. 430.

¹³O palači vidi: DUBOKOVIĆ N., "Gotička palača na trgu u Hvaru", Bilten Historijskog arhivu u Hvaru 3-4, Hvar 1961.

¹⁴O kući vidi: FISKOVIĆ C., "Graditeljstvo grada Hvara u 16. stoljeću", Radovi Instituta za hrvatsku povijest 10, Zagreb 1977, str. 460. Ovo je ista kuća za koju C. Fisković prema pričanju G. Novaka navodi da je iz nje prenešen umivaonik uzidan pored glavnih gradskih vrata. Vidi: FISKOVIĆ C., "Prilog za romaniku u Hvaru", Zbornik narodnog muzeja u Beogradu 9-10, Beograd 1979, str. 304.

¹⁵Vidi bilj. 10.

¹⁶Osim oblikovnih sličnosti, vezivanje prikaza zmaja uz grb je možda potaknuto i tekstem na obrubu lunete Papalićeve palače. Vidi: N. dj. bilj. 10., str. 143, bilj. 116.; KEČKEMET D., "Juraj Dalmatinac i gotička arhitektura u Splitu", Split 1988., str. 67, bilj. 92.

¹⁷KOVAČIĆ J., "O kući tzv. Hektorović na gradskom zidu u Hvaru", Prilozi povijesti otoka Hvara 10, Hvar 1997, str. 84-87.

¹⁸N. dj. bilj. 17., str. 77.

¹⁹PRELOG M., "Dalmatinski opus Bonina iz Milana", Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji 13, Split 1961, str. 203-204.

²⁰N. dj. bilj. 19, str. 193 i 204. Kapela sv. Dujma je i jedino potpisano i datirano ostavrenje Bonina iz Milana.

²¹Znatniju prisutnost renesansnih utjecaja u Hvaru 1463. godine pokazuje i tekst zamolbe Nikole Užižića hvarskom knezu Francesku Justu u kojem traži podizanje luka od kuće do gradskih zidina i to pored onog već podignutog: "...cum Vno altro uolto el qual roman de sopra questo che al presente dimando soto al qual uolto roman ...". Uvdje upotrebljen pojam "roman" odnose se na polukružne segmentne lukove, za razliku od dominantnih šiljastih na ostalim otvorima palače, te je prvi spomen ukusa "alla romana" u Hvaru, istoznačnice za cijeli niz oblika i motiva renesansne umjetnosti.

²²Stoga nije moguće povezati rad na ovoj palači s Radmilom Ratkovićem. Vidi bilj. 3. i 4.

²³Vidi bilj. 14.; NOVAK G., "Hvar", Beograd 1924., sl. 12.; KOVAČIĆ J., "Kroz stambenu arhitekturu grada Hvara", Hvar 1987, str. 74. Do danas nije potpuno razjašnjeno odakle je donešen umivaonik. Već je spomenuta pretpostavka o kući Vukašinić-Lupi. Druga pretpostavka je kuća Kačić-Dimitri, danas Bibić-Janco u Grodi. Obje kuće su znatno preinačene, posebice Kačić-Dimitri, te nije moguće prepoznati trag umivaonika, kao ni vanjski ispust. No, obje kuće imaju jasan sloj gradnje iz druge polovine 15. stoljeća, te su obje pretpostavke valjane, a definitivni odgovor može dati mogući arhivski podatak.

²⁴NOVAK G., "Hvar", Beograd 1924., sl. 12.

²⁵FISKOVIĆ C., "Prilog za romaniku u Hvaru", Zbornik narodnog muzeja u Beogradu 9-10, Beograd 1979, str. 305.

dijelovi lijeve strane umivaonika pokazuju tragove čišćenja patine od čega se nasreću brzo odustalo.

Umivaonik je visok 270 cm, a širok 125 centimetara. Zaključen je trodijelnim lisnim ukrasom iznad zaglavnog kamena šiljatog luka, koji je s unutrašnje strane ukrašen trilobom. Donji dio umivaonika podijeljen je u dva dijela. Kamena ploča s očuvanim alkama zalivenim u olovo dijeli luk od donjeg dijela umivaonika, a gornji sabirnik, izdubena kamena posuda, na sredini je njegova donjeg dijela. Umivaonik završava donjim, velikim sabirnikom, koji, kako je spomenuto, vjerojatno ne pripada izvornoj cjelini.

Okvir umivaonika je s lijeve i desne strane ukrašen motivom lista sa zavijenim vršcima koje se spiralno penju uz okvir. Motiv je obrubljen nizom većih dijamantnih šiljaka s vanjske strane okvira i nizom manjih dijamantnih šiljaka s unutrašnje strane. U dnu okvira prikazani su listovi koji izlaze iz ždrijela zmaja. Prikazani biljni motiv dobro je poznat, posebice među kasnogotičkom dekoracijom u Splitu. Pojavljuje se na već spomenutom Boninovom ciboriju kapele sv. Dujma, a ponovljen je i na Jurjevom ciboriju kapele sv. Staša.²⁶ U ovim primjerima iz ždrijela zmaja izlazi jedna razlistala grana. Unutrašnja strana Jurjevog portala velike Papalićeve palače ukrašena je uzvijenom lozicom koja izlazi iz ždrijela zmaja, a isti motiv je ponovljen na, vjerojatno Alešijevom, portalu palače Dagubio.²⁷ Motiv tordiranog konopa koji izlazi iz ždrijela zmaja nalazi se na portalu kuće u glavnoj poprečnoj ulici u Trogiru.²⁸ No motiv najbliži hvarskom primjeru, nalazi se na sjevernom portalu šibenske katedrale.²⁹ Dok su na ciborijima splitske katedrale prikazane lisnate grane, a na portalima velike Papalićeve i Dagubiove palače u Splitu uzvijena lozica, na unutrašnjem dijelu okvira sjevernog portala šibenske katedrale prikazani su također listovi što se spiralno penju uz okvir. Naravno, vrsnoća rada na hvarskom umivaoniku daleko zaostaje za ovim primjerom, kao i za navedenim splitskim i trogirskim primjerima.

Unutrašnji dio okvira umivaonika ukrašen je reljefno izrađenim stupićima s tordiranim tijelima. Kapiteli su ukrašeni shematski naznačenim motivom kovrčavog lišća, kao i baze na kojima se može razaznati motiv povijenog lista na uglovima. Tordirano tijelo stupića ukrašeno je nizom dijamantnih šiljaka koji ispunjavaju širinu žlijeba.³⁰

Vanjsko lice gornjeg sabirnika ukrašeno je s tri stilizirane lavlje glave, simetrično raspoređene, iz čijih usta bočno izlaze listovi sa zavijenim vršcima, što se spajaju

na poljima između lavljih glava.³¹ Stilsku retardiranost prikaza pokazuju romaničke kovrče kojima je oblikovana lavlja griva. Kamena ploča ukrašena je frizom kovrčavog lišća što se povijanjem na sredini friza razdvaja lijevo i desno. To je jedini hvarski primjer ovog motiva razvijenog u friz, a moguće je daleki odjek Jurjeva vijenca u šibenskoj katedrali.

Kamena dekoracija hvarskog umivaonika odaje slabu kvalitetu skulptorskog umijeća što se uklapa u već dane ocjene o slabim i posrednim utjecajima radova Jurja Dalmatinca u gradu Hvaru. No uz predočeni utjecaj dekorativnih motiva Bonina iz Milana, nerijetkog prisustva najkarakterističnijeg dekorativnog motiva Jurja Dalmatinca, povijenog i kovrčavog lišća, ponekad izvrsno izvedenog, na stambenoj arhitekturi druge polovine 15. stoljeća, te radovi boljih Jurjevih učenika, a možda i samog Jurja, na dekoraciji gotičke katedrale - pokazuju da središnje pojave gotičke skulpture 15. stoljeća u Dalmaciji, makar posredno, nisu zaobišle ni grad Hvar.

²⁶O kapelama sv. Staša i sv. Dujma u splitskoj katedrali postoji opsežna literatura. Naveo bih samo neke: FREY D., "Der Dom von Sebenico und sein Baumeister Giorgio Orsini", Jahrbuch des Kunsthistorisches Institutes der K. K. Zentralkommission für Denkmalpflege-VII, Wien 1913.; FSKOVIĆ C., "Umjetnički obrt u Splitu u 15. i 16. stoljeću", Zbornik Marka Marulića, Zagreb 1950.; PRELOG M., "Dalmatinski opus Bonina iz Milana", Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji 13, Split 1961.; FSKOVIĆ C., "Juraj Dalmatinac", Zagreb 1963.; FSKOVIĆ I., "Neki vidovi umjetničkog rada Jurja Dalmatinca u Šibeniku i Splitu", Radovi Instituta za povijesne znanosti JAZU u Zadru 27-28, Zadar 1981.

²⁷FSKOVIĆ C., "Umjetnički obrt u Splitu u 15. i 16. stoljeću", Zbornik Marka Marulića, Zagreb 1950., str. 132-133.; PRELOG M., "Dalmatinski opus Bonina iz Milana", Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji 13, Split 1961, str. 210.; FSKOVIĆ I., "Neki vidovi umjetničkog rada Jurja Dalmatinca u Šibeniku i Splitu", Radovi Instituta za povijesne znanosti JAZU u Zadru 27-28, Zadar 1981. str. 148, bilj. 122.; KEČKEMET D., "Juraj Dalmatinac i gotička arhitektura u Splitu", Split 1988, str. 29 i 67, bilj.90.

²⁸BABIĆ I., "Utjecaji Jurja Dalmatinca u Trogiru", Radovi IPU 3-6, Zagreb 1979-1982., str. 199 i 202 bilj. 19. Motiv zmaja pojavljuje se i na trogirskoj krcionici. Vidi: FSKOVIĆ C., "Aleši, Firentinac i Duknović u Trogiru", Bulletin Instituta za likovne umjetnosti JAZU VII., Zagreb 1959., str. 23.

²⁹PRELOG M., "Dalmatinski opus Bonina iz Milana", Prilozi povijesti umjetnosti u Dalmaciji 13, Split 1961., 202-210., FSKOVIĆ I., "Novouočeni kip Jurja Dalmatinca u Šibeniku", Mogućnosti 10, Split 1975., str. 1195-1197.

³⁰Motiv stupića s tordiranim tijelom i žlijebom ispunjenim dijamantnim šiljcima bio je u Hvaru u drugoj polovini 15. stoljeća vrlo popularan te se nalazi na četiri bifore: južnom pročelju kuće biskupa Tomasinija i kuće danas Domanić u Grodi, sjevernom pročelju kuće Carić pokraj napuštenog samostana sv. Marka i na kući Matijević u Burgu. Potpuno isti motiv nalazi se na baldahinima sjevernog pročelja šibenske katedrale. Vidi bilj. 29.

³¹Sabirnik istog motiva, no još slabije kvalitete izvedbe, uzidan je na zapadnom pročelju Jletnikovca Kirin u Hvaru.



1. Motiv lavlje glave s listovima na umivaoniku pored glavnih gradskih vrata u Hvaru



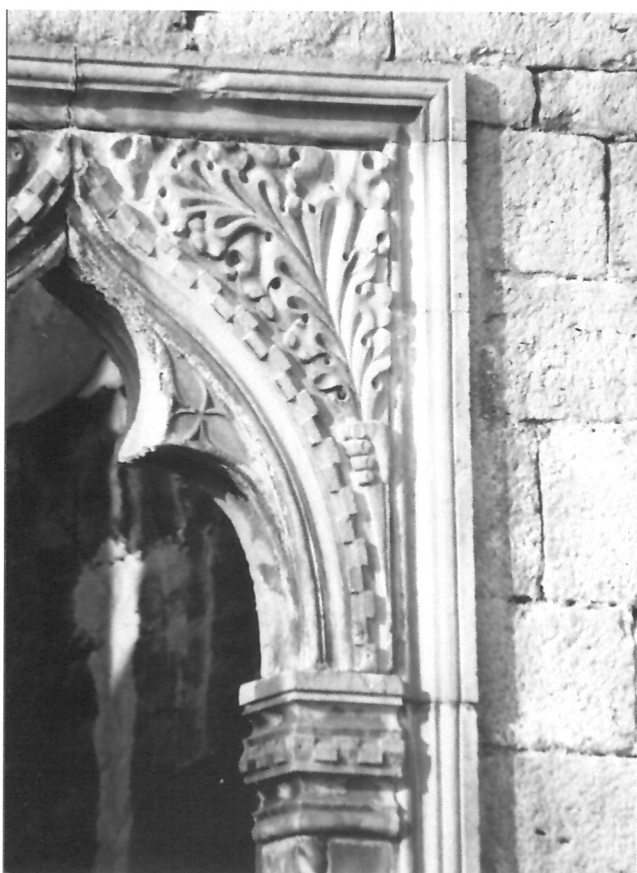
2. Unutrašnji okvir sjevernog pročelja šibenske katedrale



3. Podnožje sjevernog stupa zapadnog pročelja šibenske katedrale

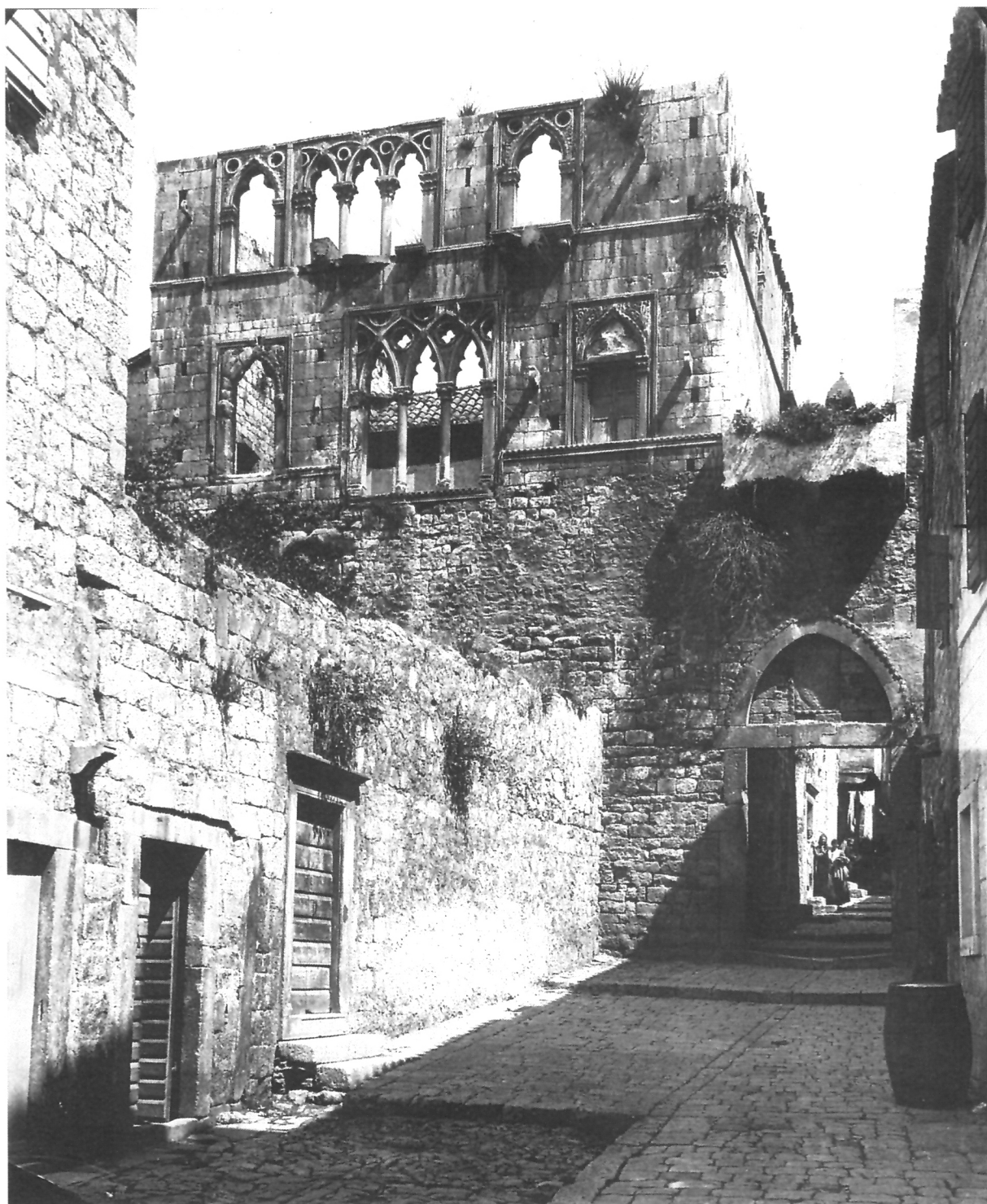


4. Baza okvira umivaonika kraj glavnih gradskih vrata u Hvaru



5. Segmentni isječak monofore prvog kata palače tzv. Hektorović (Užičić)
6. Kapitel iz katedrale ugrađen na loži ljetnikovca Kirin
7. Umivaonik uzidan pored glavnih gradskih vrata
8. Monofora "donje" palače Paladinić





9. Palača tzv. Hektorović (Užič) i glavna gradska vrata oko 1910.

Foto: B. Barišić i fototeka Uprave za zaštitu kulturne baštine-Konzervatorski odjel u Splitu

Ambroz Tudor
A Contribution to the Influence of Juraj Dalmatinac in Hvar

The extensive building activity in 15th century Hvar was influenced by Juraj Dalmatinac. This influence was not as marked as in the cities where the master lived and worked, but judging by the works that can be stylistically or formally connected with the influence of the great master, it is to be concluded that he is present indirectly, in echoes in the works of more or less successful pupils and followers who were drawn to Hvar primarily by the great workshop and the building site of the Gothic cathedral. It is not surprising therefore that the best examples of Juraj Dalmatinac's influence in Hvar are visible in sacral works of art. Juraj's influence in Hvar is present also in the late-Gothic architectonic decoration of residential buildings, mostly in the form of leaf decorations on various façade openings. These decorations are characterized by convoluted leaves, whose tips are rolled into curls. In the segment between the pointed arch of the opening and the exterior rectangular frame of the monoforium on the first floor of the southern façade of the so-called Hektorović palace there is a motif of a fist holding a leafy branch, known from the west porch of the Šibenik cathedral, more exactly from the base of the northern column of that porch, ascribed to Bonino of Milan. The stone basin built alongside the main city gate (ca. 1924) is also interesting. It is decorated with a series of Juraj-esque ornamental motifs, among which the motif of a dragon from whose jaws curly foliage emerges, is particularly prominent.